

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 30^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1941

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ Πρόεδρος παρουσιάζων δύο βιβλία τοῦ κ. Π. Καλονάρου λέγει:

Ὑποβάλλω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν δύο ἔργα ἐκδοθέντα κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ παρὰ τῇ τέως Στρατιωτικῇ Σχολῇ Βυβλίδων κ. Πέτρου Καλονάρου, ἐπιγραφόμενα τὸ μὲν πρῶτον «*Τὸ Χρονικὸν τοῦ Μορέως*», τὸ δὲ δεύτερον «*Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτας*».

Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ Χρονικοῦ, κατὰ τὸν κώδικα τῆς Κοπεγχάγης, μετὰ συμπληρώσεων καὶ παραλλαγῶν τοῦ Παρισικοῦ κειμένου. Προτάσσεται εἰσαγωγή, ἡ σχετικὴ πρὸς τὸ κείμενον βιβλιογραφία καὶ χρονολογικὸς πίναξ τῶν ἡγεμόνων καὶ δυναστῶν ἐπὶ Φραγκοκρατίας. Τὸ κείμενον συνοδεύουν ἐπισημαντικαὶ ὑποσημειώσεις, ἀναφερόμεναι εἰς τὰ γεγονότα, τὰς τοπωνυμίας καὶ τὰ διάφορα πρόσωπα τὰ μνημονευόμενα εἰς τὸ Χρονικόν, ὡς καὶ ἐξήκοντα τέσσαρες φωτογραφίαι τοπεύων καὶ μνημείων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν Φραγκοκρατίαν, ληφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ συγγραφέως.

Τὸ δεύτερον ἔργον, *Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτας*, περιλαμβάνει τὸ ἔμμετρον κείμενον Ἀθηνῶν μετὰ συμπληρώσεων καὶ παραλλαγῶν ἐκ τῆς διασκευῆς τῆς Τραπεζοῦντος. Προτάσσεται καὶ τοῦ ἔργου τούτου εἰσαγωγή περὶ τοῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους καὶ χρονολογικὸς πίναξ τῶν γεγονότων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὸ ἔπος τοῦτο, ἦτοι τῶν ἀγώνων τοῦ ἑλληνισμοῦ κατὰ τῶν Ἀράβων. Τὸ κείμενον συνοδεύουν ἐπίσης ὑποσημειώσεις καὶ κριτικὸν ὑπόμνημα περιλαμβάνον τὰς γραφὰς τοῦ Ἀθηναίου κώδικος καὶ τὰς παραλλαγὰς τοῦ Τραπεζοῦντιοῦ κειμένου, ὡς καὶ τριάκοντα

δύο εικόνες αναφερόμεναι εἰς τὸν βυζαντινὸν βίον ἢ παριστῶσαι τοπεῖα καὶ μνημεῖα τῆς βυζαντινῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Εἰς τὰ ἐκδοθέντα ἔργα, προοριζόμενα κυρίως διὰ τὸ μορφωμένον κοινόν, προσεδόθη ἐκλαίκευτικὸς χαρακτήρ· ἐν τούτοις εἶναι ταῦτα χρησιμώτατα καὶ διὰ τοὺς εἰδικούς, δυνάμενα νὰ συμβάλουν καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σχετικῶν ἐρευνηῶν, διότι παρουσιάζουν καὶ νέα ἐπιστημονικὰ προβλήματα.

Οὕτως εἰς τὸ *Χρονικὸν τοῦ Μορέως* παραλληλίζονται ἅπαντα τὰ σχετικά κείμενα, ἑλληνικὰ καὶ ξένα, παρέχονται δὲ λεπτομερεῖς ἐπεξηγήσεις καὶ διακριβώσεις, φιλολογικαί, ἱστορικαὶ καὶ τοπογραφικαὶ ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων σημείων τοῦ κειμένου. Ἐκ τούτων, αἱ πλείσται ἐπεξηγήσεις ὀφείλονται εἰς πολυτεῖς καὶ προσωπικὰς ἐρεῦνας τοῦ συγγραφέως περιοδεύσαντος καὶ διευκρινίσαντος ἐπὶ τόπου τὰ ἀναγραφόμενα τοπωνύμια, κάστρα κλπ. Παράλληλως δέ, ἀντὶ τῶν μέχρι σήμερον διατυπωθεῖσων ἀπόψεων περὶ τοῦ συντάκτου τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τοῦ Χρονικοῦ, γίνεται λεπτομερεστέρα ἀντιπαραβολὴ τῶν διαφόρων κειμένων καὶ ἐξετάζεται τὸ πρόβλημα τῆς μεταξύ των σχέσεως, ὡς καὶ τὸ ζήτημα τῆς μεταφράσεως τοῦ ἀπολεσθέντος πρωτοτύπου γαλλικοῦ κειμένου εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων ἐκείνων φράσεων κατακτητῶν τῆς Δ' Σταυροφορίας, ἀπομαθόντων τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων των, ἀλλὰ διατηροσάντων τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν συνείδησιν.

Εἰς τὸ ἕτερον ἔργον τοῦ περὶ τοῦ *Βασιλείου Διγενοῦς Ἀκριτοῦ* γίνεται καὶ *συγκριτικὴ μελέτη*, ἐν ἣ παρουσιάζονται τὰ σπουδαιότερα κείμενα μὲ συγκέντρωσιν ἱκανοῦ ἐρμηνευτικοῦ ὕλικου· παραλληλίζονται δηλαδὴ τὰ σχετικά χωρία, οὐ μόνον τῶν διαφόρων διασκευῶν τοῦ ἔπους μεταξύ των, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀκριτικῶν ἰσμάτων καὶ τῶν διαφόρων μεσαιωνικῶν μυθιστορημάτων. Πλὴν τούτου, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, παρέχονται ἐκασταχοῦ πλείστα παράλληλα χωρία τῶν σοφιστικῶν μυθιστορημάτων (Αἰθιοπικῶν, Ἀχιλλέως Τατίου, Ξενοφῶντος Ἐφεσίου) ὡς καὶ χωρία τῶν κλασικῶν (Ὀμήρου, Πλουτάρχου κ. ἄ.), δι' ὧν ὁ συγγραφεὺς προσάγει καὶ ἄλλας ἀποδείξεις περὶ τῆς λογίας προελεύσεως τοῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν θεωρίαν περὶ προελεύσεως τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν ἔπους ἐκ τῆς δημοτικῆς παραδόσεως, περὶ ἧς ἔγραψεν ἰδιαίτατα ὁ κ. Α. Χατζῆς εἰς τὴν λίαν διαφωτιστικὴν μελέτην του «Προλεγόμενα εἰς τὴν τοῦ Εὐσταθίου Μακρμβολίτου Ἀκριτιῆδα καὶ τὰς διασκευὰς αὐτῆς».

Τὰ βιβλία τοῦ κ. Καλονάρου, μετὰ περισσοῦς φιλοκαλίας ἐκδοθέντα, εἶναι λίαν εὐπρόσδεκτα, ὀφείλεται δὲ ἔπαινος εἰς τὸν συγγραφέα διὰ τὴν φιλοπονίαν του καὶ τὴν συγκέντρωσιν πολυτιμοτάτου ὕλικου ἀναφερομένου εἰς τὰ ἀξιολογώτατα ἴσματα τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.